

Rekenkamercommissie gemeente Duiven

Onderzoek bedrijventerreinenbeleid

Voorwoord

De Rekenkamercommissie van de gemeente Duiven heeft in 2011 haar tijd hoofdzakelijk ingezet voor onderzoek met betrekking tot de bedrijventerreinen. De Rekenkamercommissie heeft aangehaakt bij een onderzoek dat door de Rekenkamer Oost Nederland is geïnitieerd. De Rekenkamer Oost Nederland is de rekenkamer van de provincies Overijssel en Gelderland. De opzet was hierbij om de doorwerking van het bedrijventerreinenbeleid in de keten Rijk-provincie-regio-gemeente te bestuderen. We hebben daarbij, mede tegen de achtergrond van landelijk gemaakte afspraken, onderzocht welk beleid de verschillende overheden de afgelopen jaren hebben gevoerd en welke resultaten dat beleid heeft opgeleverd. Dit onderzoek is verricht in samenspraak met de Rekenkamercommissies van de gemeenten Borne, Hof van Twente (beiden Overijssel) en Heerde, Nijmegen en Overbetuwe (Gelderland).

De afgelopen maanden is een aantal gemeenten in het nieuws gekomen omdat de hoeveelheid bedrijventerreinen in ontwikkeling, niet langer een melkkoe, maar een molensteen is geworden. De Rekenkamercommissie is verheugd, reeds in het voorwoord te kunnen melden, dat iets dergelijks zich in Duiven niet heeft voorgedaan en naar de stellige overtuiging van de Rekenkamercommissie ook niet zal gebeuren.

Zowel op provinciaal niveau, als op het niveau van de onderzochte gemeenten, is al veel werk verzet om het beleid in overeenstemming te brengen met de landelijke afspraken. Maar dat het werk nog niet is afgerond. Daarom heet het rapport van de Provinciale Rekenkamer toepasselijk 'Bedrijventerreinen in de steigers'. De Rekenkamercommissie gemeente Duiven sluit zich daarbij aan.

De afgelopen periode is ook in de gemeente Duiven ingezet op de beoogde meer duurzame aanpak van bedrijventerreinen. Dat was mede mogelijk door de financiële steun van het Rijk en van de provincie. Door de bezuinigingen van de rijksoverheid valt de financiële steun van het Rijk weg en zullen zowel de provincie als de gemeente minder geld te besteden hebben. Dit gegeven, in combinatie met een economische recessie, kan er toe leiden dat het moeilijker wordt om die duurzame aanpak van economisch verouderende bedrijventerreinen te blijven realiseren.

Steven Dijk, voorzitter

Rekenkamercommissie gemeente Duiven

Onderzoek bedrijventerreinenbeleid

Leeswijzer

Dit rapport bestaat uit een bestuurlijk deel en een feitelijk deel, de nota van bevindingen. Het bevat informatie die specifiek betrekking heeft op de problematiek van bedrijventerreinen in de gemeente Duiven. De rapportage is opgesteld in nauwe samenwerking met de Rekenkamer Oost Nederland en een zestal andere gemeenten, in de provincie Overijssel (Hof van Twente en Borne) en Gelderland (Nijmegen, Overbetuwe, Heerde en Duiven). De uitwerking van het provinciale bedrijventerreinenbeleid in de provincies Overijssel en Gelderland is verwerkt in een aparte rapportage. Voor elke deelnemende gemeente is een eigenstandige rapportage opgesteld.

De Rekenkamer Oost-Nederland heeft veel aandacht besteed aan de inhoud van het provinciale bedrijventerreinenbeleid. Dit beleid biedt de kaders waarbinnen (samenwerkende) gemeenten hun eigen beleid ontwikkelen en uitvoeren. In de rapportage van de Rekenkamer Oost Nederland komt de bestuurlijke keten goed in beeld en is de samenhang met het landelijke bedrijventerreinenbeleid verwoord. Voor wie daarin is geïnteresseerd verwijzen wij naar die rapportage.

In deel 1 van deze nota, *het bestuurlijk deel*, presenteren wij de conclusies en aanbevelingen van het onderzoek van Rekenkamercommissie Duiven voor de gemeente Duiven.

In deel 2, de *nota van bevindingen*, worden de resultaten van het onderzoek van de Rekenkamercommissie Duiven weergegeven. Dit deel is onderzoekstechnisch van aard, en heeft gediend als onderbouwing voor de conclusies en aanbevelingen.

In de bijlagen van deze rapportage zijn de toelichting op de onderzoeksmethode, geraadpleegde personen en bronnen en het gehanteerde normenkader opgenomen.

Alle nota's van bevindingen kunt u vinden op de website van de Rekenkamer Oost-Nederland:

www.rekenkameroost.nl

Rekenkamercommissie gemeente Duiven

Onderzoek bedrijventerreinenbeleid

Bestuurlijke Nota

Inleiding

Waarom dit bedrijventerreinenonderzoek?

De toegenomen maatschappelijke zorg over de verrommeling van het landschap heeft ertoe geleid dat voor de bedrijventerreinen in Nederland de politieke aandacht is toegenomen. Relatief nieuw in het beleid is de aandacht voor ruimtelijke kwaliteit naast de economische kwaliteit van deze terreinen. Dat zien we concreet terug in bijvoorbeeld de aanpak van verouderde bedrijventerreinen om zuiniger om te gaan met ruimte (herstructurering). De nieuwe beleidsrichting is verwoord in strategische beleidsdocumenten als de Nota Ruimte (2006) van de rijksoverheid en in de samenwerkingsagenda 'Mooi Nederland' van Rijk, IPO en VNG (2007). Op een meer specifiek niveau is de gecombineerde aandacht voor economie en ruimtelijke kwaliteit vastgelegd in het Convenant Bedrijventerreinen 2010 -2020. Het convenant is ondertekend door het Rijk, de provincies (via IPO) en de gemeenten (via VNG).

Het vernieuwde bedrijventerreinenbeleid is intussen enkele jaren onderweg. Beleid is opgesteld en beleidsinstrumenten worden ingezet. De rijksoverheid heeft inmiddels aangegeven om na 2013 te stoppen met de ondersteuning van het beleid gericht op de herstructurering van verouderde bedrijventerreinen. Vanaf 2013 ligt de aanpak van het bedrijventerreinenbeleid in handen van provincies en gemeenten. Provincies vooral in de rol van regisseur en (samenwerkende) gemeenten in de rol van uitvoerder. De eerste ervaringen met het nieuwe beleid in combinatie met een toekomstige terugtrekkende rijksoverheid maakt dit een goed moment om de stand van zaken op te nemen. Er kan dan geleerd worden van de ervaringen tot nu toe en daar waar nodig en politiek gewenst, kunnen verbeteringen worden aangebracht voor de toekomst.

Waarom in samenwerking?

In het voorwoord is al aangegeven dat dit rapport het resultaat is van onderzoek door zes gemeentelijke rekenkamers en de provinciale rekenkamer die werkt voor de provincies Overijssel en Gelderland. De samenwerking heeft het onderzoek een belangrijke verdieping gegeven. Door de samenwerking konden we de 'beleidsketen' (rijk-provincie-gemeente) beter in beeld brengen en de prestaties en effecten ervan ook beter beoordelen.

Wat is het doel van het onderzoek?

Het doel is inzicht te bieden in de effectiviteit van het bedrijventerreinen-beleid op provinciaal en gemeentelijk niveau vanaf ca. 2005. Dit om Provinciale Staten en de Gemeenteraden te ondersteunen in hun kaderstellende en controlerende rol. In het onderzoek is de focus gelegd op het beleid gericht op de (regionale) planning van bedrijventerreinen en het herstructureringsbeleid. Het doel is vertaald naar een hoofdvraag en deze is uitgewerkt in deelvragen.

Hoe luidt de hoofdvraag?

De hoofdvraag luidt:

In hoeverre leidt het door provincies en gemeenten gevoerde bedrijventerreinenbeleid in Overijssel en Gelderland tot de gewenste resultaten en effecten, en welke aanbevelingen kunnen worden gedaan?

Rekenkamercommissie gemeente Duiven

Onderzoek bedrijventerreinenbeleid

Welke deelvragen¹ worden in dit onderzoek beantwoord?

1. Welke maatschappelijke doelen streven rijksoverheid, provincie Gelderland en (in regio's samenwerkende) gemeenten na met het door hen gevoerde bedrijventerreinenbeleid? Op welke wijze heeft de gemeenteraad daarbij invulling gegeven aan haar kaderstellende en controlerende rol?
2. Welke beleidsinstrumenten en financiële middelen hebben de provincie en (in regio's samenwerkende) gemeenten tot hun beschikking voor het bedrijventerreinenbeleid en hoe zijn die in de onderzoeksperiode ingezet?
3. Hoe is de regionale aanpak georganiseerd en op welke wijze zijn (semi)publieke en private organisaties hierbij betrokken?
4. Welke procesresultaten² en maatschappelijke effecten zijn bereikt in de onderzoeksperiode, en in welke mate zijn daarmee de doelstellingen gerealiseerd?
5. Welke aanbevelingen kunnen op basis van het onderzoek worden gedaan voor het huidige en toekomstige beleid?

Hoe is het onderzoek uitgevoerd?

De deelnemende rekenkamers hebben gezamenlijk een onderzoeksplan en werkprogramma opgesteld. Gedurende het onderzoek is regelmatig overlegd om de voortgang en de resultaten te bespreken en om activiteiten af te stemmen.

Voor de uitvoering van het onderzoek in de gemeente Duiven hebben we gebruikt gemaakt van de volgende werkwijzen:

- Interviews met enkele bestuurders en enkele ambtenaren van de gemeente Duiven en met een vertegenwoordiger van een ondernemersvereniging;
- Informatie verzamelen over bedrijventerreinen en arbeidsplaatsen vanuit databanken van de provincie en deze informatie toetsen bij de gemeente;
- Analyse van beleids- en uitvoeringsdocumenten;
- Toetsen van het beleid aan de documenten van rijksoverheid, de provincie Gelderland en de Stadsregio Arnhem Nijmegen.

Verder hebben we gebruik gemaakt van de resultaten van de volgende analyses en bevindingen van de Rekenkamer Oost Nederland:

- inhoudsanalyse op (regionale) afspraken over planning en herstructurering
- literatuuronderzoek naar de planning en/of herstructurering van bedrijventerreinen;
- advies van een klankbordgroep bestaande uit een programmaleider van het NICIS Institute³ en een senior onderzoeker van de Algemene Rekenkamer.

¹ De onderzoeksvragen uit het onderzoek zijn toegespitst op het deelonderzoek gemeente Duiven en wijken tekstueel iets af van de formulering in het provinciale deel van het onderzoek.

² Procesresultaten geven aan hoe bepaalde einddoelen (maatschappelijke effecten) bereikt kunnen worden (bijv. door opzetten projecten, inzet van personeel, verspreiden van kennis, e.a.). Er wordt ook wel van 'prestaties' gesproken.

³ Nicis Institute is hét kennisinstituut van, voor en door steden in Nederland. Het biedt informatie over grootstedelijke thema's als Bestuur, Economie, Innovatie, Onderwijs, Veiligheid, Welzijn, Integratie en Wonen.

Rekenkamercommissie gemeente Duiven

Onderzoek bedrijventerreinenbeleid

Conclusies

Doelen van beleid

De gemeente Duiven heeft als onderdeel van de Structuurvisie Duurzaam Duiven uit 2009 het bedrijventerreinenbeleid ingebed als onderdeel van de integrale visie. In die visie, die ook ingaat op de ontwikkelingen met betrekking tot bedrijventerreinen, op herstructurering van bedrijventerreinen en inperking van de uitbreidingsplannen ter zake, zijn geen concrete, cijfermatige doelstellingen geformuleerd. Wel is een set beleidsuitgangspunten vastgelegd en op diverse thema's zijn ambities geformuleerd. De Structuurvisie is een vervolg op de Visie Wonen en Werken 2003. Nieuwe beleidsontwikkelingen binnen de gemeente, nieuwe maatschappelijke inzichten en afspraken met provincie en afspraken in regioverband zijn er in verwerkt.

Op het gebied van economie en bedrijven zijn de volgende ambities vastgelegd:

- Sterke positie arbeidsmarkt behouden;
- Richtinggevend: visie wonen en werken stadsregio;
- Na 2020: verdere ontwikkeling bepalen in overleg met stadsregio;
- Lokale behoefte : met SER-ladder aanpak⁴ invulling geven;
- Intensiveren ruimtegebruik en revitaliseren;
- Uitzondering: duurzaam Roelofshoeve (ruimte voor vernieuwende bedrijven in kader verduurzaming);
- Parkmanagement verder uitbouwen.

In de nota grondbeleid van de gemeente Duiven zijn de ambities m.b.t. bedrijventerreinen verder uitgewerkt.

De gemeenteraad is nadrukkelijke betrokken geweest bij de formulering van de Beleidsvisie Duurzaam Duiven en bij de uitwerking ervan in de Nota Grondbeleid.

De ambities uit de Beleidsvisie Duurzaam Duiven zijn in de jaarstukken van de gemeente bijvoorbeeld de programmabegrotingen, vertaald naar concrete, makkelijk meetbare c.q. controleerbare taakstellingen zoals uit te geven oppervlaktes bedrijventerreinen. In de beschrijving daarbij wordt ingegaan op gevolgen van de conjuncturele ontwikkelingen, zowel voor de oppervlakte uit te geven terreinen als voor de financiële gevolgen. Op het gebied van arbeidsplaatsen is vastgelegd dat door herstructurering het aantal arbeidsplaatsen op Centerpoort Nieuwgraaf uitgebreid moet worden met 300.

Uit gegevens van de provincie (arbeidsmarktenquête) over de ontwikkelingen van het aantal bedrijven en aantal arbeidsplaatsen in de gemeente Duiven valt op te maken dat zowel het aantal bedrijven als het aantal arbeidsplaatsen na 2008 terugloopt, ondanks beperkte uitgifte van nieuwe terreinen. Dat kan duiden op efficiëntere bedrijfsvoering bij bedrijven waardoor minder mensen nodig zijn voor dezelfde productie. Maar het kan ook betekenen dat er sprake is van toenemende leegstand van bedrijfspanden. Ons onderzoek heeft zich daar niet op gericht. In de stukken die wij voor ons onderzoek hebben geraadpleegd hebben wij overigens geen informatie of

⁴ SER-ladder is gericht op efficiënter ruimtegebruik voor bedrijventerreinen. Uitgangspunt: zoveel mogelijk gebruik maken van bestaande bedrijventerreinen: waar mogelijk verdichten en verouderde terreinen opknappen via herstructurering. Als dat onvoldoende mogelijkheden biedt of niet haalbaar is dan voor uitbreiding eerst zoeken naar mogelijkheden grenzend aan de bestaande terreinen. Als dat niet lukt dan pas kijken naar geheel nieuwe locaties / terreinen.

Rekenkamercommissie gemeente Duiven

Onderzoek bedrijventerreinenbeleid

beleidsvoornemens over de problematiek leegstand - herstructurering - uitgifte nieuwe bedrijventerreinen en doelstellingen ter zake aangetroffen.

Uitvoering van het beleid, bijsturing en controle

De uitgangspunten uit de Structuurvisie Duurzaam Duiven zijn opgenomen en uitgewerkt in de Nota Grondbeleid. Verder worden de beleidsuitgangspunten ook in nieuwe bestemmingsplannen voor bedrijventerreinen als uitgangspunt genomen. De gemeente spant zich in om waar mogelijk parkmanagement te realiseren en als het kan af te dwingen.

De aanpak van herstructurering is mede gebaseerd op een vastgoedanalyse. Bij de uitvoering van herstructurering maakt de gemeente gebruik van subsidiemogelijkheden. Voor Centerpoort Nieuwgraaf is door de gemeente een subsidieregeling ingesteld om eigenaren van bedrijfspanden te stimuleren hun gevels te verbeteren. Zelf doet de gemeente het nodige om op dat bedrijventerrein de verkeersdoorstroming te verbeteren en om de groenstructuur een upgrade te geven.

Over de voortgang van de uitvoering wordt de gemeenteraad vooral geïnformeerd in het kader van de begrotingscyclus. Belangrijke beleidswijzigingen worden tijdig aan de raad voorgelegd. De kwaliteit van presentatie van gegevens en de toelichtingen daarbij zijn voldoende inzichtelijk. Registratie van gegevens over bedrijventerreinen van de gemeente Duiven vindt plaats in het IBIS. De gegevens van de gemeente Duiven worden daar op adequate wijze in ingevoerd. Het betreft gegevens over bruto en netto oppervlaktes van de diverse bedrijventerreinen en hoeveelheid uitgegeven en nog uit te geven hectares. IBIS bevat geen gegevens over leegstand en over terreinen die wel zijn uitgegeven maar nog braak liggen.

Gegevens over werkgelegenheid worden door de provincie vergaard via de provinciale arbeidsmarktenquête.

Samenwerking

De gemeente werkt met diverse relevante partijen goed samen, zoals met andere overheden, maar ook met (organisaties van) bedrijven op de bedrijventerreinen zoals Lindus en de Kamer van Koophandel, met het Centrum voor Werk en Inkomen, met uitvoeringsorganisatie Oost NV en ook met bewonersorganisaties. Voor zover wij hebben kunnen nagaan zijn alle partijen tevreden over de samenwerking.

Met de omliggende gemeenten wordt vooral samengewerkt in het kader van de Stadsregio Arnhem Nijmegen. Een belangrijk recent product van die samenwerking is het Regionaal Programma Bedrijventerreinen (RPB). In het RPB, vastgesteld door de Stadsregio Arnhem Nijmegen op 15 december 2011, hebben de verschillende gemeenten gezamenlijk afgesproken welke bedrijventerreinen wel gerealiseerd kunnen worden en welke terreinen al dan niet tijdelijk 'on hold' gezet worden. Verder zijn afspraken gemaakt over uitvoering en voortgang van het RPB en de wijze van monitoring. Via de RPB-lijn kan de gemeente in de nabije toekomst goed overzicht houden van de ontwikkelingen met betrekking tot bedrijventerreinen in de Stadsregio.

Met de buurgemeenten vindt goed bilateraal overleg plaats. Er is geen sprake van gezamenlijk exploiteren van bedrijventerreinen. Verder werken provincie en gemeente nauw samen bij het invulling geven van het terrein Roelofshoeve 2 met milieubedrijven. Het betreft bedrijven die zich richten op hergebruik van grondstoffen. Roelofshoeve 2 is daar vanwege de ligging zeer geschikt voor.

Rekenkamercommissie gemeente Duiven

Onderzoek bedrijventerreinenbeleid

Resultaten

Het huidige beleid heeft tot aantoonbare procesresultaten en ook tot uitvoeringsresultaten geleid:

- Op het terrein Centerpoort Nieuwgraaf lopen diverse initiatieven tot herstructurering, zoals gedeeltelijke herstructurering rondom het Ikea-terrein en herinrichting van het gedeelte Corridor. Ook zijn er concrete plannen om de verkeersinfrastructuur en het openbaar vervoer in Centerpoort Nieuwgraaf en omgeving te verbeteren, zijn er plannen om het openbaar groen op dit terrein te verbeteren en is er een subsidieregeling in werking om de gevels van bedrijfspanden op Centerpoort Nieuwgraaf een opknapbeurt te geven;
- Als onderdeel van regionale afspraken zijn de potentiële uitbreidingsgebieden Centerpoort Zuidoost en Centerpoort Noord voorlopig in de ijskast geplaatst;
- Parkmanagement wordt sterk gestimuleerd door de gemeente en begint op een aantal bedrijventerreinen vorm te krijgen. De initiatieven richten zich voornamelijk vooral op terreinbewaking;
- Gemeente en provincie spannen zich gezamenlijk in om milieubedrijven in de zwaardere milieucategorieën (4 en 5) te interesseren voor het terrein Roelofshoeve 2.

In welke mate de beschreven resultaten toe zijn te schrijven aan het onderzochte bedrijventerreinenbeleid is moeilijk te achterhalen omdat niet is te bepalen welke van die resultaten ook bereikt zouden zijn zonder dat beleid. Maar de resultaten liggen wel in lijn met het beoogde beleid.

Aanbevelingen

De gemeente Duiven lijkt met de uitwerking van de nota Duurzaam Duiven uit 2009 goed op koers met haar bedrijventerreinenbeleid in relatie tot de landelijk gemaakte afspraken. Onze aanbevelingen beperken zich tot enkele punten die mogelijk (extra) aandacht behoeven.

Doelstellingen

Het is aan te bevelen om de kwantitatieve doelstellingen met betrekking tot de behoefte aan nieuwe bedrijventerreinen duidelijker af te stemmen op ontwikkelingen en mogelijke ontwikkelingen binnen het bestaande areaal aan bedrijventerreinen. Wij benadrukken het belang om ook cijfers op te nemen over beschikbare capaciteit door leegstand en cijfers over potentiële capaciteit bij mogelijke intensivering van ruimtegebruik op bestaande bedrijventerreinen. Bij cijfermatige doelstellingen gaat het om oppervlaktes, soort en aantallen bedrijven, gerealiseerde omzet en aantallen arbeidsplaatsen. Daarnaast bevelen wij aan om ook kwalitatieve doelstellingen te formuleren, gericht op de beleving van de bedrijventerreinen door bezoekers en werkers, op waardering door bedrijven van de terreinen als vestigingslocatie en op waardering voor de service die door de gemeente wordt verleend aan nieuwe en bestaande bedrijven. Met deze aanvulling van doelstellingen krijgt de gemeente meer zicht op mogelijkheden die in de SER-ladder worden bedoeld, en daarmee krijgt de gemeente betere sturingsmogelijkheden in handen.

Uitvoering

Blijf bij de uitvoering van het bedrijventerreinenbeleid gericht op het voorkomen van nieuwe veroudering van deze terreinen. Onder meer door het blijven ondersteunen van parkmanagement, het ontwikkelen van nieuwe vormen van werklocaties en door het overaanbod op duurzame wijze terug te brengen. Bijvoorbeeld via herstructurering en het stimuleren van duurzaamheid bij

Rekenkamercommissie gemeente Duiven

Onderzoek bedrijventerreinenbeleid

inrichting van het gebied en bij bedrijfsprocessen. Het thans beschikbare instrumentarium lijkt daarvoor in de Duivense situatie vooralsnog voldoende.

Het Regionaal Programma Bedrijventerreinen van de Stadsregio Arnhem Nijmegen zal de komende jaren de nodige informatie opleveren over de ontwikkelingen op gebied van bedrijfsterreinen bij de omliggende gemeenten en in de regio. Wij adviseren om de monitoringresultaten te betrekken bij de eigen beleidsevaluaties over het bedrijventerreinenbeleid. Daarbij merken wij op dat het IBIS nog wel een kwaliteitsslag moet maken bij het systematisch en betrouwbaar aanleveren en invoeren van gegevens door alle gemeenten. Daar gaat het rapport van de provinciale Rekenkamer Oost Nederland verder op in. Zolang het IBIS nog geen mogelijkheid biedt om gegevens over gebruik en leegstand van bestaande terreinen te registreren bevelen wij aan om daar als gemeente zelf mee te beginnen. Ook bevelen wij aan om een registratie op te zetten voor de kwalitatieve doelstellingen.

Samenwerking

Om in de gemeente Duiven bij het voortschrijdende bedrijventerreinenbeleid blijvend te kunnen voldoen aan de gezamenlijk afgesproken ruimtelijke doelstellingen en kwaliteitsdoelstellingen, blijft goede samenwerking met de regiogemeenten en met de provincie belangrijk.

En verder is goede samenwerking voor Duiven ook van belang om:

- tijdig te kunnen bijsturen, zowel in geval van krimp, bij herstructurering als bij eventueel zich aandienende groei;
- de gemeente Duiven als vestigingsplaats voor de doelgroep bedrijven goed op de kaart te houden;
- bedrijven die zich in Duiven willen vestigen te ondersteunen bij hun vestigingskeuzes en om ze waar nodig op effectieve wijze te kunnen faciliteren;
- de kwaliteit van de bedrijventerreinen in Duiven op het gewenste niveau te houden;
- bestaande bedrijven te ondersteunen bij herstructureringsoperaties.

Intensievere bestuurlijke afstemming van de ambities met de nabij gelegen gemeenten is van belang om goed in te kunnen spelen op de ambities van die gemeenten. En om doeltreffend te kunnen reageren op wijzigingen in de infrastructuur zoals het doortrekken van de A15.

Resultaat

Wij adviseren om de resultaten van alle inspanningen bij het geven van beleidsinformatie ook inzichtelijker te benoemen. Dat heeft niet alleen een visitekaartjeseffect, maar maakt voor organisatie en bestuur ook de punten die aandacht behoeven beter zichtbaar zodat sneller en effectiever bijgestuurd kan worden. Gedacht kan worden aan effectindicatoren als:

- hoe wordt het vestigingsklimaat in Duiven ervaren;
- wat vindt men (bezoekers, werkers) van de ruimtelijke kwaliteit van de bedrijventerreinen;
- welke verschuivingen zijn gaande in de bedrijvenprofielen van nieuwe bedrijven: welke bedrijven sluiten of verlaten Duiven en wat is daarvan de oorzaak;
- hoe is de situatie met betrekking tot leegstand van bedrijfspanden en hoe pakt de gemeente Duiven dit op ten opzichte van andere gemeente in de omgeving en de regio.

Overig punt van aandacht

Wat de effecten van de doortrekking van de A15 naar de A12 op de vraag naar bedrijventerreinen in de gemeente Duiven zal zijn is nu moeilijk in te schatten, maar het lijkt ons wel een belangrijk punt van bestuurlijke aandacht. Niet uitgesloten is dat er weer bestuurlijke initiatieven zullen ontstaan om in dat gebied nieuwe aantrekkelijke vestigingslocaties voor bedrijven te realiseren. Maar ook het

Rekenkamercommissie gemeente Duiven

Onderzoek bedrijventerreinenbeleid

gebied Arnhem-Nijmegen rondom de A15 zal beter bereikbaar worden voor bedrijven en daarmee een goed alternatief worden voor bestaande en nieuwe bedrijven.